

ресурсозберігаючих та природоохоронних технологій, включаючи і технології переробки, утилізації та знищення відходів.

Потенційно небезпечні виробництва мають значну питому вагу в структурі народного господарства України, на їхню долю припадає майже третина обсягу продукції, що виробляється.

Близько 20 % території України перебуває у незадовільному стані через перенасичення ґрунтів різними токсичними сполуками. Основними джерелами їх забруднення є сільське господарство, промисловість і транспорт. Загалом в Україні угіддя, які не використовуються в сільськогосподарському виробництві, зокрема техногенно і радіаційно забруднені, складають 0,2 % загальної площі.

Існуючий в Україні економічний механізм екологічного регулювання нині знаходиться в стадії формування, причому чимало еколого-економічних інструментів природокористування досі не впроваджені у практику господарювання.

Отже, для підтримання сталого розвитку в Україні необхідно стимулювати раціональне використання природних ресурсів, охорону навколишнього природного середовища шляхом: надання пільг при оподаткуванні підприємств, установ, організацій і громадян в разі переходу ними на ресурсо-енергозберігаючі технології; надання на пільгових умовах короткострокових і довгострокових кредитів для забезпечення раціонального використання природних ресурсів; сприяння природному відновленню рослинного покриття; запобіганням небажаним змінам природних рослинних угруповань та негативному впливу на них господарської діяльності.

Список літератури:

1. Шевчук В. Я. Макроекономічні проблеми сталого розвитку / Шевчук В. Я. – К.: Гео-принт, 2006. – 200 с.
2. Голубець М. А. Розвиток «сталий» чи «збалансований»? / М. А. Голубець // Український географічний журнал. – 2006. – № 2. – С. 66-69.
3. Поліщук В. Г. Понятійно-категоріальний апарат політики стимулювання сталого розвитку регіону / В. Г. Поліщук // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 11. – С. 168–173.

ДО ПОНЯТТЯ «СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ»

Морозюк Н.В., к.е.н., Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

Систему забезпечення сталого розвитку сільських територій слід розглядати в трьох аспектах:

сукупність суб'єктів, об'єднаних цілями та завданнями, що здійснюють узгоджену діяльність в межах чинного законодавства України;

сукупність заходів для сталого розвитку суспільства;

сукупність ресурсів для сталого розвитку сільських територій.

Система забезпечення сталого розвитку сільських територій – це сукупність суб'єктів, заходів та ресурсів, спрямованих на реалізацію цілей сталого розвитку сільських територій. Вона має такі складові: цілі, концепцію, механізм реалізації концепції, ресурсне забезпечення та інституційну систему. Елементи системи

забезпечення розвитку є сталими для всіх країн, проте її наповнення залежить від особливостей країни.

«Фундаментом», який визначає спрямованість системи забезпечення сталого розвитку є його цілі. Цілісність та організованість системи залежать від наявності у неї спільної мети. Ця мета має бути не просто проголошена. Вона повинна стати внутрішнім імпульсом діяльності переважної більшості населення, невідемним елементом його мислення.

Зі всього різноманіття цілей розвитку слід виділити декілька, досягнення яких має пріоритетний характер для розвитку України на сучасному етапі. Отже, цілями сталого розвитку сільських територій України є:

- стабілізація демографічної ситуації;
- підвищення рівня життя населення;
- раціональне та ефективне використання ресурсного потенціалу.

Кожне територіальне утворення, займаючи своє місце в національній економіці, реалізуючи цілі загальнодержавного рівня, деталізуючи їх повинні виходячи з власних територіальних інтересів. Ці цілі повинні знайти своє відображення в концепції сталого розвитку сільських територій.

Для України є характерним європейський тип політики сільського розвитку. Безперечно Україна повинна враховувати досвід зарубіжних країн та сучасні загальноєвропейські тенденції. Але формуючи власну політику сільського розвитку, використовувати його потрібно досить обережно, тому що загальних законів розвитку сільськогосподарського виробництва немає: кожна країна в силу своїх природних, економічних, історичних, соціально-демографічних, культурних особливостей проходить свій шлях розвитку. Чим нижчий рівень тим більш актуальним є розвиток всіх населених пунктів незалежно від перспективи їх розвитку та створення комфортних умов на всій території держави.

Проте недоліком є те, що для успішної реалізації будь-якої політики потрібна система стратегій, яка б охоплювала всі ієрархічні рівні. Зовнішнім формою є концепції, стратегії, цільові програми, які також повинні охоплювати всі ієрархічні рівні. Наприклад, є цільові програми розвитку аграрного сектору на загальнодержавному рівні, а не має на місцевому та регіональному. На місцевому навпаки є стратегія сталого розвитку, а аграрного не має.

Іншим недоліком полягає в суб'єктах політик. Для розвитку сільських територій ключова роль належить органам місцевого самоврядування та територіальним громадам. Суб'єктами реалізації аграрної політики є Міністерство, різні відомства та їх структурні підрозділи, регіональної політики – обласні та районні органи державної влади. Таким чином органи місцевого самоврядування в жодній з цих політик не мають достатньо повноважень.

Реалізуючись інструментами та засобами аграрної та регіональної політики політика розвитку сільських територій не має власного механізму реалізації концепції сталого розвитку є сукупністю методів, форм, інструментів та важелів впливу що забезпечують виконання заходів, запланованих відповідно до поставлених завдань. Яскравим прикладом відмінностей інструментарію та підходів аграрної політики та регіональної є державна підтримка соціального розвитку села. З позиції аграрного сектору та аграрної політики доцільним є розвиток тих територій, на яких ефективно працюють суб'єкти господарювання. Як приклад, наводять Німеччину, в якій заходи з соціального розвитку села фінансуються з державного бюджету тільки за умови, якщо місцеві органи беруть також участь у соціальному розвитку і оплачують до 20 %

необхідних витрат. Регіональна політика, класифікуючи населені пункти, має на меті підтримку проблемних, депресивних, в яких як правило відсутні ефективні суб'єкти господарювання.

Основними складовими цілісного механізму державної регіональної політики України, як визначено діючими нормативними документами, виступають: відповідна законодавчо-нормативна база, бюджетно-фінансове регулювання регіонального розвитку, прогнозування і програмування, розвиток різних форм територіальної організації продуктивних сил (створення спеціальних економічних зон, міжрегіональне та прикордонне співробітництво тощо).

Методами державного регулювання аграрного сектору економіки залежно від того, які елементи людської діяльності вони розраховані, поділяються на: адміністративні, економічні, правові та соціально-психологічні. Використання адміністративних методів в розвитку сільських територій є невиправданим, тому більш доцільно говорити про організаційний.

Отже, з огляду на важливість сільських територій виправданим є виділення сільських територій в окремий об'єкт регулювання, в реалізації яких поряд з органами державної влади відіграватимуть органи місцевого самоврядування та територіальна громада, система стратегій сталого розвитку сільських територій яких охоплювала від міжнародного та загальнодержавного до місцевого кожної територіальної громади.

ДО ПИТАННЯ СУТНОСТІ КАДРОВОГО РЕСУРСУ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

*Мосійчук І.В., асистент кафедри менеджменту та адміністрування
ЖДУ ім. І.Франка, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого
розвитку НАН України», м. Житомир, Україна*

Ефективність економіки будь-якої держави залежить від якості наявних людських ресурсів, оскільки саме люди є продуктивною та конкурентною силою на ринку праці. Особливо для ринкових відносин і ринку робочої сили вирішення кадрових питань набуває особливо важливого значення, тому що в сучасних умовах змінюється суспільний статус працівника, характер його відносин до праці й умов продажу робочої сили. В даному випадку роботодавець повинен розуміти, що людський потенціал виявляється при сприятливих умовах для працівника, а його здатність якісно виконувати роботу, вирішувати поставлені завдання, у тому числі проблемні, залежить від багатьох факторів, що характеризують його як професіонала та фахівця [2].

Ринок і глобалізаційні процеси зумовлюють необхідність створення сучасної системи підготовки і перепідготовки кадрового ресурсу саме для соціальної сфери. Очевидно, в найближчій перспективі особливу увагу слід приділити створенню в кожній галузі центрів прискореного економічного розвитку.

Останнім часом у галузях соціальної сфери розробляються стратегії соціально-економічного розвитку, що передбачає розробку чітких заходів і програм. Якщо мова йде про вибудову комплексної роботи розвитку, то вона має включати і систему підготовки кадрів, тобто і медицина, і культура, і освіта повинні бути кадрово забезпечені.

Кадровий ресурс соціальної сфери – це природжений, сформований в результаті інвестицій і накопичений певний рівень знань, освіти, навиків, здібностей,